

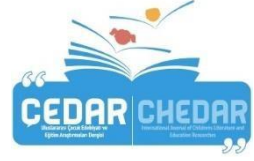

Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

Cilt: 7, Sayı:1, 2024, Sayfa: 44- 60

*International Journal of Children's Literature and
Education Researches*

Volume:7, Number:1, 2024, Page: 44- 60

Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından Çocuk Dergilerindeki Metinler*

Tuğba EMİRHAN**

Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye

Geliş Tarihi / Submitted: 8/ 05 / 2024

Mehmet KARA***

Gazi Üniversitesi, Türkiye

Kabul Tarihi / Accepted: 22/ 05 / 2024

Özet: Çocukların kendilerine has duyguları, düşünceleri ve hayalleri vardır. İlk buluşların yapıldığı, duygu ve düşüncelerin eyleme geçtiği çocukluk döneminde, çocukları desteklemek ve onlara yol göstermek önemlidir. Bu noktada çocuk edebiyatı ürünlerinden bahsetmek gerekir. Çocuk dergileri de çeşitli metin türleriyle (şiir, hikâye, masal, gezi yazısı, anı, günlük, mektup, deneme...) çocuklara hitap eder. Günümüzde Mavi Kırlangıç ve Dama Dama PTT Çocuk Dergisi dergileri, çocukların internet ortamından kolaylıkla erişebildiği eğitim ve kültür materyalleridir. Dolayısıyla çocukların rahatlıkla ulaştığı bu dergilerdeki metinlerin çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi, sözü edilen dergilerin bu konudaki yeterliklerini ortaya koymak açısından isabetli olacaktır. Bu çalışmada 2020 yılında yayınlanan Mavi Kırlangıç ve Dama Dama PTT Çocuk Dergisi dergilerinde yer alan metinlerin çocuk edebiyatının temel ilkelerine ait özellikleri taşıyıp taşımadığı tespit edilmiş, ardından sözü edilen dergilerde bu ilkelerin nasıl işlendiğinin analizi örnekler verilerek yapılmıştır. Araştırma verilerinin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmış, belirtilen çocuk dergileri okunarak doküman analizi yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak çocuk edebiyatının temel ilkelerinden hareketle hazırlanan çocuk dergilerinin taşıması gereken özelliklerden oluşan bir liste kullanılmış ve değerlendirmeler bu özellikler çerçevesinde yapılmıştır. Buna göre incelenen dergilerde kısa, basit ve kurallı cümleler ön plandadır. Diğer yandan bu dergilerde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun şekilde deyim, atasözü ve söz sanatları kullanılmıştır. Sözü edilen metinlerde yazarın, aktarmak istediği "tema" ve çocuklarda geliştirmeyi amaçladığı davranışlar açık seçik belirtilmiş; aile, yurt ve millet sevgisi vurgulanmıştır. Ayrıca sevgi, saygı, hoşgörü, dürüstlük, çalışkanlık, doğruluk gibi ahlaki ve evrensel değerlere dergilerde yer verilmiştir. Çocuk dergileri, dil ve anlatım yönüyle çocukların dikkat ve ilgisini çekebilmeli onların yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelidir. Çalışma kapsamında incelenen dergilerindeki metinler çocukların hayatı keşfetmesine yardım edecek şekilde yapılandırılmış ve yaratıcı etkinlikler ile desteklenmiştir. Yapılan araştırma neticesinde çalışma kapsamında incelenen dergilerin dil, anlatım, konu, tema vs. açısından 8-12 yaş aralığı için uygun olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu dergiler öğretmenler ve ebeveynler tarafından bu yaş grubundaki çocuklara önerilebilir.

Anahtar Sözcükler: Çocuk edebiyatı, çocuk dergileri, çocuk edebiyatının temel ilkeleri, çocuğa görelilik, Türkçe eğitimi

Abstract: Children have their own feelings, thoughts and dreams. It is important to support and guide children during childhood, when the first discoveries are made and feelings and thoughts are put into action. Children's magazines appeal to children with various text types (poetry, stories, tales, travel writing, memoirs, diaries, letters, essays...). Today in Turkey, Mavi Kırlangıç and Dama Dama PTT Çocuk magazines are educational and cultural materials that children can easily access on the internet. Therefore, it would be appropriate to examine these magazines that children can easily access in terms of the basic principles of children's literature in order to reveal the competence of these magazines in this regard. In this study, it was determined whether the texts in Mavi Kırlangıç and Dama Dama PTT Çocuk magazines published in 2020 have the characteristics of the basic principles of children's literature, and then it was evaluated how these principles were handled in these magazines. As a data collection tool, a list of features that children's magazines should have, prepared based on the basic principles of children's literature, was used. Accordingly, short, simple and regular sentences are at the

* Prof. Dr. Mehmet Kara danışmanlığında Dr. Tuğba Emirhan tarafından hazırlanan "Türkçe Eğitimi Açısından Çocuk Dergilerindeki Kök Değerler ve 21.Yüzyıl Becerileri" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

** Dr., [0000-0002-1663-8450](mailto:tubaemirhan@hotmail.com), tubaemirhan@hotmail.com

*** . Prof. Dr., [0000-0003-4691-5460](mailto:mehkara@gazi.edu.tr), mehkara@gazi.edu.tr

forefront in the analysed magazines. On the other hand, idioms, proverbs and figures of speech are used in these magazines in accordance with children's age and developmental levels. In addition, moral and universal values such as love, respect, tolerance, honesty, diligence and truthfulness are included in the magazines. Children's magazines should attract children's attention and interest in terms of language and expression and develop their creative thinking skills. The texts in the magazines examined within the scope of the study were structured in a way to help children discover life and were supported by creative activities. As a result of the research, it was determined that the magazines examined within the scope of the study are suitable for the 8-12 age range in terms of language, expression, subject, theme, etc. Therefore, these magazines can be recommended to children in this age group by teachers and parents.

Keywords: Children's literature, children's magazines, basic principles of children's literature, the concept of child relativity, Turkish education

Giriş

Çocuklarla ilgili konularda onların ilgi ve ihtiyaçlarına dikkat etmek gerekir. Söz gelimi çocuklar için hazırlanan filmlerin, oyunların, oyuncakların, kitapların, dergilerin vb. çocuğun duyu, düşünce ve hayal dünyasına uygun olması beklenir. Nitekim çocuk, kendine özgü algıları ile hayatı anlamlandıran, sosyal, dilsel ve ruhsal becerileri tam olarak gelişmemiş veya yetişkinlerden farklı dünyası olan bir varlıktır (Dilidüzgün, 2000, s.254). Lukens'e (1999) göre de çocuklar küçük yetişkinler değildirler, tecrübe açısından yetişkinlerden farklılıklar göstermektedir. Diğer yandan çocuklar, kendi ilgi alanına ve algısına göre hareket etmeye, keşfetmeye, öğrenmeye hazır ve meraklıdır (Arıcı, 2016, s. 1).

Çocuğa görelilik kavramı uzun yıllardır kullanılan genel bir eğitim yaklaşımıdır. Genellikle edebî metinlerle ilişkilendirilen “çocuğa görelilik” kavramı edebiyatçılar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Yurttaş (1997) çocuğa görelilik ilkesini “Çocuğun düşlem gücüne seslenen, onun rahatça ve tat alarak okuyup anlayabileceği dili ve anlatımı içinde barındıran, ilgi duyabileceği konuları işleyen, onu duyu ve düşünce yönünden besleyen, kurgusu ve olay örgüsü karmaşık olmayıp onun kavrayabileceği bir düzeyde olan dikkat dağıtıcı ayrıntılardan arıtılmış olan” şeklinde tanımlamaktadır. Sever (2015, s.17) ise çocuğa görelilik kavramını; yazarın eserini oluştururken çocuğun ilgilerini, gereksinimlerini, dil evrenini göz önüne alması şeklinde ifade eder.

Çocuk edebiyatına ilişkin çalışmaları ile öne çıkan Şirin (2000, s.19), çocuklar için yapılacak edebiyatın çocuğun büyüme ve gelişme dönemine, psikolojisine, sözcük ve kavram ilgisine, algılama dünyasına uygun bir duyarlılık içinde olması gerektiğini söyler. Bu noktada Rundell (2020, s. 12) de çocuk edebiyatında sözü damıtarak çocuklara uygun hâle getirmek gerektiği düşüncesindedir. Oğuzkan'a (2010, s.3) göre ise çocuk edebiyatı, çocukluk dönemindeki bireylerin hayal duyu ve düşüncelerine yönelik sözlü ve yazılı bütün eserleri kapsar. Literatürde kabul görmüş bir başka tanım da ise çocuk edebiyatı, “Çocukların büyüme ve gelişmelerine; hayallerine, duygularına, düşüncelerine, yeteneklerine ve zevklerine hitap eden, eğitirken eğlenmelerine katkıda bulunan sözlü ve yazılı verimlerin tamamıdır” (Yalçın & Aytaş, 2012, s. 17).

Araştırmalardan hareketle çocuk edebiyatı ürünlerinin çocuğun yaş ve gelişim özelliklerini dikkatte alarak oluşturulması gerektiği görülmektedir (Dilidüzgün, 2003; Lukens, 1999; Rundell, 2020; Sever, 2013; Şirin, 2000; Oğuzkan, 2010; Özdemir, 1983; Yalçın & Aytaş, 2012; Yurttaş, 1997).

Çocuğun psikolojik, sosyolojik ve gelişimsel gereksinimlerinden hareketle oluşturulan çocuk edebiyatı ürünleri birtakım özellikleri taşımalıdır. Sözü edilen bu özellikler; dış yapı özellikleri (boyut, kâğıt, kapak, cilt, sayfa düzeni, harf), iç yapı özellikleri (tasarım ve resim, konu-kurgu, izlek-tema, dil ve anlatım, kahramanlar, çevre, ileti), yazınsal ve eğitsel ilkeler olarak sınıflandırmıştır (Sever, 2019). Diğer yandan Geçgel ve Güleç Çakmak (2006) ise bu kriterleri iki grupta şöyle ele almıştır: Biçimsel özellikler (şekil, boyut, ciltleme, kapak, kâğıt, sayfa düzeni, harf karakteri, punto) ve içerik özellikleri (konu, tema, karakterler, üslup ve dil, ortam, plan).

Kaminski, (2009, s.193) çocuk edebiyatının geleneksel görevini çocuklara fayda sağlamak ve zevk vermek olarak açıklar. Çocuk edebiyatı ürünlerinden çocuk dergileri de eğlendirici ve eğitici içerikler ile çocukların ilgisini çekmektedir. Çocuk dergileri, 3-14 yaş aralığındaki çocukların yaş gruplarına göre farklı şekilde yapılandırılan, güncel olaylardan haberdar olunmasını sağlayan çok boyutlu yazınsal ve düşünsel özellikleri olan süreli yayınlar olarak ifade edilir (Demirdal, 2019, s.4).

Hedef kitlesi genellikle öğrenciler olan çocuk dergileri okuldaki eğitime katkı sağlayan eğitici bir materyal niteliğindedir (Balıcı, 2003, s.346). Günümüz çocuk dergileri yayınları incelendiğinde dergilerin okul öncesi ve sonrası öğrencilere hitap edecek şekilde hazırlandığı tespit edilmiştir. Örneğin Yeşilay'ın yayımladığı “Yavru Kırlangıç” okul öncesi dönemdeki çocuklara, “Mavi Kırlangıç” ilkokul ve ortaokul çağındaki çocuklara seslenmektedir. Diğer yandan TÜBİTAK'ın “Meraklı Minik” dergisi okul öncesi döneme hitap eden içerik üretirken “Bilim Çocuk” dergisi ilkokul ve ortaokul öğrencilerine yöneliktir.

Waryncia'ya (2006) göre çocuk dergileri, çocuklara hayat boyu okuma alışkanlığını kazandıran bir araçtır. Nitekim çocuk dergilerinde çeşitli türlere, temalara, etkinliklere yer verildiği için çocuklar

kendi ilgilerine uygun olanları seçebilmekte ve okuma alışkanlığı kazanmaktadır. Örneğin bir çocuk, uzay ve evrene ilgi duyarken bir başka çocuk ise sanata ilgi duymaktadır. Bu sebeple dergilerde kendi dünyasına uygun içerikle karşılaşan çocuk, dergiyi zevkle okumakta ve ondan faydalanmaktadır.

Çocuk edebiyatı ürünleri, çocukların yaratıcı öğrenme yetilerini geliştirmelidir (Parayno, 1997, s.2). Çocuk dergileri de içerdikleri metinler, bulmacalar, mekânlar, dil ve anlatım yönüyle çocuğun dikkat ve ilgisini çekebilme onları yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmektedir.

Yalçın ve Aytaş'a (2012, s.237) göre ise çocuk dergilerinin yararları şöyledir:

1. Çocuk dergi okurken hem hoş vakit geçirir hem de yeni şeyler öğrenir. Aynı zamanda da okuma, düşünme, okuduğunu anlama gibi alışkanlıklar kazanır.

2. Çocuğun yaşamı tanımasına yardımcı olur, onun ruhuna canlılık verir, yaşama sevinci kazandırır. Çocuğun yaşama hazırlanması ve çeşitli bilgilerin kazandırılması konusunda çocuğa rehberlik eder.

3. Türkçeyi en iyi şekilde konuşup yazmayı öğretirken çocuğa anadilini bütün incelikleriyle kullanma becerisi kazandırır.

4. Yazmaya, çizmeye, yorum yapmaya yardımcı olarak çocuğun yaratıcı, yapıcı etkinliklerle estetik düşüncesini geliştirir.

5. Güncel olayları izleyerek kendisini ilgilendiren gelişmeler hakkında bilgi sahibi olur.

6. Kendi yaş grubunda çocuklarla iletişim içinde olarak, onların duygu ve düşüncelerini karşılaştırma imkânı bularak kendisini geliştirir.

Çocuk dergileri birtakım özelliklere sahip olmalıdır. Gezmen (2019) bu özellikleri şöyle sıralamıştır:

1. İçerikteki metinler çocukların anlayabileceği düzeyde basit olmalıdır.

2. İçeriğinde hayvanlar âlemi, icatlar, millî kahramanlar, çeşitli sanat dalları, fotoğraflar, şiirler ve mizah gibi öğeler barındırmalıdır.

3. Çocuk dergilerinde içerikler hazırlanırken çocukların bedensel, ruhsal ve zihinsel gelişimleri dikkate alınmalıdır.

Yalçın ve Aytaş (2012, s.235) ise çocuk dergilerinin taşıması gereken tasarımsal özellikleri şöyle ifade etmişlerdir: "Derginin iç sayfalarında kullanılan kâğıt ışığı yansıtmamalı, yazılar ve görseller arka sayfadan görülmeyecek kadar kalın olmalıdır. Derginin iç sayfalarında yazılar ve görseller yerleştirilirken birbirlerinin görülmelerini etkilemeyecek biçimde olmalı, satır aralıkları hedef kitleye göre planlanmalıdır."

Yiğitbaşı (2014, s.43-44) ise çocuk dergilerinde bulunması gereken tasarım ve içerik özelliklerini şöyle sıralamıştır:

1. Çocukların ilgi, tecrübe ve algılamalarına uygun olarak seçilecek bir konu.

2. Somut ve dikkati dağıtmayacak ayrıntılar.

3. Kısa cümle ve paragraflardan oluşan sürükleyici bir anlatım.

4. Mantıklı sonuçlarla biten hareketli olaylar ve gerçekliğe uygun kahramanlar.

5. Çocukların anlayabileceği düzeyde ruh çözümlemeleri.

6. Kabalağa kaçmaksızın olay ve konuşmalarda güldürüye yer verilmesi.

7. Her olayda heyecanlı yönlerin vurgulanması ve ayrıntılara karşı ilgi uyandırılması.

8. Metinle ilişkili olan anlamlı resimler.

Araştırmanın Önemi ve Amacı

Çocuk edebiyatı ürünleri çocuğun karakterini, duygu, düşünce ve hayallerini etkilemektedir. Bu bakımdan çocuk dergilerindeki metinlerin çocuk edebiyatının temel ilkelerine göre incelenmesi önemlidir. YÖK Ulusal Tez Merkezi, Dergipark, ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler, PubMed, Google Scholar veri tabanlarında “çocuk edebiyatı”, “çocuğa görelilik” “çocuk dergileri”, “çocuk ve edebiyat” “çocuk edebiyatının temel ilkeleri” anahtar kelimeleriyle yapılan taramada genellikle çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından çocuk kitaplarını ele alan araştırmalar tespit edilmiştir. Çocuk dergilerini konu alan araştırmalar daha sınırlı sayıdadır. Oysa çocuğun öğrenme sürecinde, gelişimine ve tercihlerine uygun olarak ortaya konan çocuk dergileri çocuğun hayatında etkin rol oynamaktadır (Emirhan & Kara, 2023, s. 490). Bu sebeple çocuk dergilerindeki metinlerin çocuk edebiyatının temel ilkelerine göre incelenmesi metinlerin çocuklara uygunluğunu tespit etmek açısından önemlidir.

Bu araştırmanın temel amacı, 2020 yılında yayınlanan Mavi Kırangıç ve Dama Dama PTT Çocuk Dergisi dergilerinde yer alan metinlerin çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından uygunluğunu değerlendirmektir.

Araştırma Problemleri

Araştırmada aşağıdaki problemlere cevap aranmıştır:

1. Mavi Kırangıç dergisinde yer alan metinler çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından uygun mudur?

2. Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'nde yer alan metinler çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından uygun mudur?

Sınırlılıklar

Bu araştırma, Mavi Kırangıç ve Dama Dama PTT Çocuk dergilerinin 2020 yılında yayınlanan tüm sayıları ile sınırlıdır.

Yöntem

Araştırmanın Türü

Bu çalışmada Mavi Kırangıç ve Dama Dama PTT Çocuk Dergisi dergilerindeki metinlerin çocuk edebiyatının temel ilkelerine ait özellikleri taşıyıp taşımadığı tespit edilmiş, ardından sözü edilen dergilerde bu ilkelerin nasıl işlendiğinin analizi yapılmıştır. Araştırma verilerinin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma; “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 45).

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, çocuk dergilerindeki metinleri çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelemeyi amaçladığından araştırmada nitel araştırma tekniklerinden doküman analizi kullanılmıştır. “Doküman analizi, çalışmada kullanılacak dokümanların elde edilip belirli bir sistem içerisinde inceleme işlemidir” (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Veri Kaynakları, Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

Bu araştırmanın evrenini çocuk dergilerindeki metinler, örneklemini Mavi Kırangıç ve Dama Dama PTT Çocuk Dergisi dergilerinin 2020 yılında çıkarılan tüm sayılarında kullanılan metinler oluşturmaktadır. Dergiler 8-12 yaş aralığına hitap ettiği düşünülen internet ortamında yayımlanan çocuk dergileri arasından seçilmiştir.

Çocuk edebiyatı ürünlerinde bulunması gereken özelliklerden hareketle çocuk dergilerinin taşınması gereken özellikler tespit edilmiş ve değerlendirmeler bu özellikler çerçevesinde yapılmıştır. Sözü edilen özellikler aşağıda şöyle sıralanmıştır:

Tablo 1 Çocuk Dergilerinin Taşınması Gereken Özellikler

“Metinlerde cümleler kısa ve basit olmalıdır” (Sever, 2015).
“Metinlerde kurallı cümlelerin sayısı devrik cümlelerden fazla olmalıdır” (Sever, 2015; Karatay, 2011).
“Metinlerde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun şekilde deyim ve atasözleri kullanılmalıdır” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).
“Metinlerde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun söz sanatları kullanılmalıdır” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).
“Metinlerde yazarın, aktarmak istediği "tema" ve çocuklarda geliştirmeyi amaçladığı davranışlar açık seçik belirtilmelidir” (Sever, 2015).
“Metinler çocuğa aile, yurt ve millet sevgisini aşılamalıdır” (Şirin, 2000).
“Metinlerde sevgi, saygı, hoşgörü, dürüstlük, çalışkanlık, doğruluk gibi ahlaki ve evrensel değerlere yer verilmelidir” (Şirin, 2000).
“Metinler, çocuklara hoş vakit geçirtmeli, eğlendirici olmalıdır” (Oğuzkan, 2010).
“Metinler, çocukların hayatı keşfetmesine yardım etmelidir” (Oğuzkan, 2010).
“Metinler yaratıcı etkinlikleri teşvik etmelidir” (Oğuzkan, 2010).
“Metinler türünün özelliklerini yansıtmalıdır” (Şirin, 2000).
“Metinler öğüt verici olmamalıdır, çocuk doğruyu kendisi bulmalıdır” (Sever, 2015; Şirin, 2000).
“Metinlerde işlenen konu akla yakın ve inandırıcı olmalıdır” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).
“Metinlerdeki kahramanlar çocuğun özdeşim kurabileceği özellikler taşımalıdır” (Sever, 2015; Şirin, 2000).
“Metinde anlatılan olayların geçtiği çevre ve yer çocukların algılayabileceği düzeyde olmalıdır” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).
“Metinler çocuğa çevre bilinci kazandırmalıdır” (Şirin, 2000).

Belirtilen çocuk dergileri okunarak doküman analizi yapılmıştır. Doküman analizi, belgesel tarama olarak da bilinen doküman analizinde, var olan kayıt ve belgeler incelenerek veri elde edilmektedir. Doküman analizi, belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır (Karasar, 2005). Bir başka ifadeyle doküman analizi, basılı ve elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet erişimli) materyallerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sürecinde gerçekleşen bir dizi işlemidir (Bowen, 2009). Bu süreç ayrıca, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesi olarak da tanımlanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Aynı zamanda resmî ya da özel kayıtların toplanması, sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesidir (Ekiz, 2015). Diğer bir tanıma göre ise doküman analizi, birincil araştırma verileri kaynağı olarak çeşitli yazılı metin biçimlerini toplamak, gözden geçirmek, sorgulamak ve analiz etmektir (O’Leary, 2017). Kısacası, araştırma konusu hakkında diğer kişi ya da kurumlar tarafından yazılmış, hazırlanmış ya da yaratılmış çeşitli yazı, belge, yapım veya kalıntının toplanması ve incelenmesi doküman analizi olarak kabul edilmektedir (Seyidoğlu, 2016). Ayrıca araştırma için gerekli verilerin bir kısmı, kaynak taraması yoluyla elde edilecektir. Çocuk edebiyatı, çocuğa görelik, çocuk edebiyatının temel ilkeleri ve çocuk dergileri gibi hususlarla ilgili kaynaklar için TR Dizin, Dergipark, YÖK Akademik, PubMed, Google Scholar veri tabanlarından ve kütüphanelerden yararlanılmıştır.

Bulgular

Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

(Mavi Kırılmaç dergisinde yer alan metinler çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından uygun

mudur?)

Mavi Kırlangıç dergisindeki metinler, çocuk dergilerinin taşınması gereken özellikleri bakımından incelenmiş ve bulgulara yönelik örnekler verilerek konu somutlaştırılmaya çalışılmıştır:

“Metinlerde cümleler kısa ve basit olmalıdır” (Sever, 2015).

Mavi Kırlangıç dergisinde cümleler, aşağıdaki örnekte de olduğu gibi kısa ve basittir.

“Zaman su gibi akıp geçer. Çoğu zaman farkında bile varmayız. Akıp geçtikten sonra da geri getirmemiz mümkün değildir. Ancak zamanımızı güzel geçirdiğimizde, değerlendirmiş oluruz.” (MK, S. 240, s.17)

“Metinlerde kurallı cümlelerin sayısı devrik cümlelerden fazla olmalıdır” (Karatay, 2011; Sever, 2015).

Mavi Kırlangıç dergisinde kurallı cümlelerin sayısı devrik cümlelerden fazladır. Bu özelliğe ilişkin örnek ise şöyledir: “Dedem sabun üretti. Tüm bildiklerini babama öğretmiş. Ben de babamdan öğrendim. Çocukluğumda boş vakitlerimde babama yardımcı olurum.” (MK, S. 243, s.15)

“Metinlerde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun şekilde deyim ve atasözleri kullanılmalıdır” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).

Mavi Kırlangıç dergisinde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun şekilde deyim ve atasözleri kullanılmıştır. Nitekim Ece ayağını yorganına göre uzatmak atasözünü Efe’ye şöyle açıklar: “Harcamaların, harçlıklarını geçmesin, parayı dikkatli harcamalısın, demek istiyor.” (MK, S. 240, s. 8) Efe arkadaşlarına hak verir. “Çocuklar Efe’nin aldığı abur cuburları geri verip biraz meyve aldılar” (MK, S. 240, s.9).

“Metinlerde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun söz sanatları kullanılmalıdır” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).

Mavi Kırlangıç dergisinde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun şekilde söz sanatları kullanılmıştır. Örneğin insana ait özelliklerin insan dışındaki varlıklara aktarılması çocukların dikkatini çekmektedir. Söz gelimi “İşçi karıncalar, yuvalarını temiz tutar ve çöplerini dışarı taşırlar.” (MK, S. 244, s.21) örneğinde kişileştirme sanatına başvurularak karıncaların temizlik konusundaki hassasiyetleri vurgulanmış, temizliğin önemine dikkat çekilmiştir.

Benzetme sanatı ile çocukların bazı bilgileri öğrenmesi kolaylaşmakta soyut kavramlar çocukların zihninde somut hâle gelmektedir. Nitekim “Anne sevgisi sonsuza kadar sürer. Annemizin öğütleri, zor ve ne yapacağımıza karar veremediğimiz zamanlarda, denizdeki fener gibi bize yol gösterir. Tıpkı fırtınalı bir günde gemilere yol gösteren deniz feneri gibi...” (MK, S. 243, s.5) örneğinde annenin verdiği öğütler yol gösteren, ışık saçan bir fenere benzetilerek çocukların anlaması kolaylaştırılmıştır.

“Metinlerde yazarın, aktarmak istediği "tema" ve çocuklarda geliştirmeyi amaçladığı davranışlar açık seçik belirtilmelidir” (Sever, 2015).

Mavi Kırlangıç dergisinde her ay belirlenen bir tema çerçevesinde içerik geliştirilmiştir. Derginin en başında o ayki temanın ne olduğu açıkça belirtilmekte ve çocuklar temaya uygun içeriklerle karşılaşmaktadır. Söz gelimi Yeşilcan derginin temasını şöyle anlatır: “Merhaba arkadaşlar! Bu ayki konumuz ‘Farklılıklara saygı’ birbirimizden farklı görünüyoruz. Farklı şeyleri seviyoruz. Farklı düşüncelerimiz var. Saygıyla karşıladığımızda, tüm bu farklılıklar hayatımıza renk katıyor” (MK, S. 250).

“Metinler çocuğa aile, yurt ve millet sevgisini aşılmalıdır” (Şirin, 2000).

Mavi Kırlangıç dergisinde metinler ile çocuklara aile, yurt ve millet sevgisi aşılanmaktadır. Yeşilcan ve arkadaşları parkta oynarlarken bir an kuvvetli bir rüzgâr çıkar ve bayrak uçar. Yeşilcan ve arkadaşları uçan bayrağı takip eder. Ağaca takılan bayrağı etrafta bulunan insanlar yardımlaşarak alırlar. Çocuklar “Tıpkı atalarımız gibi biz de bayrağımızı yere düşürmedik” derler. Çocuklar Bayrağı göndere çekerek İstiklal Marşı’nı okurlar. “O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak. O benimdir o benim milletimindir ancak” (MK, S. 248, s.9).

“Metinlerde sevgi, saygı, hoşgörü, dürüstlük, çalışkanlık, doğruluk gibi ahlaki ve evrensel değerlere yer verilmelidir” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).

Mavi Kırlangıç dergisinde adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik olmak üzere kök değerlerin tamamı bulunmaktadır. Dolayısıyla sözü edilen dergide ahlaki ve evrensel değerlere yer verilmiştir.

“Metinler, çocuklara hoş vakit geçirtmeli, eğlendirici olmalıdır” (Oğuzkan, 2010).

Mavi Kırlangıç dergisindeki metinler, çocukların hoş vakit geçirmelerini ve eğlenmelerini

sağlayacak özelliğindedir. Konuya ilişkin örnekler aşağıda şöyle sıralanmıştır:

“Dene-Bak-Anla” bölümünde çocuklara yönelik eğlendirici deneylere şöyle yer verilmiştir: “Önce eldivenleri giyip gözlüğünüzü takın. Kuru buz eldivenle dikkatlice tutarak büyük bir su bardağına atın. Ilık su ekleyin. Sisler yükselmeye başladı mı? Şimdi de birkaç damla bulaşık deterjanı ekleyin. İşte, köpürmeye başladı” (MK, S. 250, s.7).

Çocuklar, “Haydi, birlikte öğrenelim!” sloganı ile eğlenirken öğrenmeye şöyle güdülenir: “Yeni yıl geldi çattı. Bu yıl günlük tutmak istiyorum. Hem günlük tutmak çok eğlenceli olabilir. Bu konuda annemden de destek aldım. Haydi, birlikte öğrenelim” (MK, S. 250, s.14).

“Metinler, çocukların hayatı keşfetmesine yardım etmelidir” (Oğuzkan, 2010).

Mavi Kırangıç dergisindeki metinler, çocukların hayatı keşfetmesine katkıda bulunacak şekilde şöyle işlenmiştir:

“Neleri Değiştirebiliriz?” başlığı altında kişisel sorumluluklara şöyle yer verilir: “Derslerin kötüye iyileştirmek için daha çok ve planlı ders çalışman gerekebilir. Derli toplu değilsen uyandıktan sonra yatağı düzeltebilir, odanı toplayabilirsin. Kıyafetlerini çıkarttığın an dolaba yerleştirmeyi deneyebilirsin. Şarkı söylemekten çekiniyorsan değişmek için adım atabilir ve ailene bir mini konser verebilirsin. Kurumuş bir çiçek ya da ağacı sulayabilir ve ondaki canlanmayı, değişimi gözlemleyebilirsin” (MK, S. 247, s.5).

“Farklılıklar olmasaydı? Biraz düşündüm de çok geçmeden düşünmekten vazgeçtim. Ben farklı yönleriyle seviyorum her şeyi ve herkesi: Annemin narin, babamın kocaman ellerini beyaz papatyaları, kırmızı gelincikleri çorbanın sıcaklığını, dondurmanın buz gibisini kelebeklerin kanatlarını, kedilerin kuyruklarını gitarın, piyanonun, kemanın sesini Türkçede şiirleri, matematikte problem çözmeyi” (MK, S. 250).

“Metinler yaratıcı etkinlikleri teşvik etmelidir” (Oğuzkan, 2010).

Mavi Kırangıç dergisindeki metinler yaratıcı etkinlikleri teşvik etmektedir. Konuya ilişkin örnekler aşağıda şöyle sıralanmıştır:

“Kalemlerimi düzenlerken annem, “Evdeki malzemelerden bir kalemlik yapalım ister misin?” diye sordu. “Evet anne, çok isterim!” Hemen yapmaya başladık. Haydi, birlikte öğrenelim” (MK, S. 247, s.12) “Kalemlüğümüz hazır! Etkinlik için anneme teşekkür ettim. Geri dönüşüm malzemelerini değerlendirdiğimiz için de çok mutlu olduk” (MK, S. 247, s.13).

“Evde uzun süre kalmaya alışık olmayabiliriz. Hatta canımız da sıkılabilir. Ancak sağlığımız için bu durumu eğlenceli hale getirebiliriz” (MK, S. 242, s.18).

“Metinler türünün özelliklerini yansıtmalıdır” (Şirin, 2000).

Mavi Kırangıç dergisinde metinler türünün özelliklerini yansıtmaktadır. Söz konusu dergide bilgilendirici, öyküleyici ve şiir türünde metinler tespit edilmiştir. Bu türlerin özellikleri göz önüne alındığında dergideki metinler türünün özelliklerini taşımaktadır.

“Metinler öğüt verici olmamalıdır, çocuk doğruyu kendisi bulmalıdır” (Sever, 2015; Şirin, 2000).

Mavi Kırangıç dergisinde öğütler genellikle doğrudan verilir. Örneğin Yeşilcan, Gül Nine'nin öğütlerini şu sözlerle dile getirir: “Gül Ninem ile sohbet ettik bugün. Anne sadece dünyaya getiren kişi demek değilmiş. Her kim bizi bebeklikten bugüne sevgisiyle ilgisiyle büyüttüyse o kişi en kıymetlimiz olmalıymış. Bu insanın emeğinin değerini bilmeli, sevgimizi göstermeliymişiz” (MK, S. 243, s.11).

“Metinlerde işlenen konu akla yakın ve inandırıcı olmalıdır” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).

Mavi Kırangıç dergisindeki metinlerde işlenen konular genellikle akla yakın ve inandırıcıdır. Nitekim sözü edilen dergide hayatın içinden örneklerle şöyle yer verilmektedir: “Sokaktaki kedilere, köpeklere, kuşlara yemek veriyorum. Onlar için su kapları koyduk mahallemize. Arkadaşlarla su koyuyoruz. Bunlar sayılır mı peki? (MK, S. 241, s.10)

“Metinlerdeki kahramanlar çocuğun özdeşim kurabileceği özellikler taşımalıdır” (Sever, 2015; Şirin, 2000).

Mavi Kırangıç dergisinde Yeşilcan, Efe ve Ece karakterleri derginin içeriğindeki metinlerde yer alan karakterlerdir. Sözü edilen karakterler, çocukların özdeşim kurabileceği özellikler taşımaktadır.

Yeşilcan, salgın döneminde evden dışarı çıkamayan çocukların onunla özdeşim kurmasını şöyle sağlar: “Bir süredir yapamadığı pek çok şey vardı. En çok da arkadaşlarıyla bir araya gelip sohbet etmeyi, oynamayı özlemişti” (MK, S. 243, s.10).

Efe'nin aldığı sorumluluğu yerine getirme heyecanı şöyle aktarılır: “O gün Efe okulda

koşturup duruyordu. Yeşilay Haftası yaklaşmıştı. Öğretmeni ona okul panosu hazırlama görevi vermişti.” cümleleri ile dile getirilir (MK, S. 241, s.8).

Ece'nin dürüst olma çabasından şöyle bahsedilir: “Dürüstlikle ilgili bir süredir gözlem ve deney yapıyorum. Hem kendim hem de çevremdeki insanlar üzerinde. Hiç de sandığım kadar kolay değilmiş. Ben çok dürüst bir çocuğum.”

“Metinde anlatılan olayların geçtiği çevre ve yer çocukların algılayabileceği düzeyde olmalıdır” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).

Mavi Kırangıç dergisinde yer alan metinlerde anlatılan olayların geçtiği çevre ve yer çocukların algılayabileceği şekilde hazırlanmıştır.

Çocukların vakit geçirmeyi sevdiği parkta olay şöyle geçer: Yeşilcan ve arkadaşları oynamak için toplanmışlardır. Yeşilcan, “Arkadaşlar her yer, maske çöp dolu. Burada oyun oynayamayız ki!” diyerek arkadaşlarını uyarır. Ece ise “Bence hep beraber bu çöpleri toplayalım.” önerisinde bulunur. Herkes üzerine düşeni yapar ve park temizlenir. Yeşilcan; “Arkadaşlar maske bizim için çok önemli evet ama çevremizi kirletmemek de önemli.” sözleriyle çevreyi temiz tutmanın herkesin sorumluluğu olduğuna dikkat çeker (MK, S. 247, s.9).

“Metinler çocuğa çevre bilinci kazandırmalıdır” (Şirin, 2000).

Mavi Kırangıç dergisinde metinler çocuklara çevre bilinci kazandırmaya yöneliktir. Aşağıdaki paragrafta çevre bilinci şöyle işlenir:

“İnsanlara gelince, onları anlamak doğayı anlamak kadar kolay değil. Çok akıllıyız. Ama hem birbirimize hem de doğaya karşı hatalar yapabiliyoruz. Her hatanın da bir özrü olmayabiliyor. Kırılan bir kalbi her zaman tamir edemeyebiliriz. Doğaya verdiğimiz bazı zararların da telafisi yok ne yazık ki! Kendimize, birbirimize, tüm canlılara, doğaya tek bir borcumuz var. O da ‘saygı’ ” (MK, S. 239, s.11).

İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

(Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'nde yer alan metinler çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından uygun mudur?)

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'ndeki metinler, çocuk dergilerinin taşıması gereken özellikleri bakımından incelenmiş ve bulgulara yönelik örnekler verilerek konu somutlaştırılmaya çalışılmıştır:

“Metinlerde cümleler kısa ve basit olmalıdır” (Sever, 2015).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'nde cümleler, aşağıdaki örnekte de olduğu gibi kısa ve basittir.

“Okul alışverişi için kırtasiyeye gittiğimizde cıvı cıvı bir dünyayla karşılaşırız. Çevremiz rengârenk defterlerle, cıvı cıvı kalemlerle doludur. Onları o kadar beğeniriz ki hepsini almak isteriz. Ama pek çoğuna ihtiyacımız yoktur. O yüzden alışverişe çıkmadan önce ihtiyaç listemizi hazırlayalım. Kullanmayacağımız şeyler için gereksiz harcama yapmayalım” (DM, S. 20, s.22).

“Metinlerde kurallı cümlelerin sayısı devrik cümlelerden fazla olmalıdır” (Karatay, 2011; Sever, 2015).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'nde kurallı cümlelerin sayısı devrik cümlelerden fazladır. Bu özelliğe ilişkin örnek ise şöyledir: “Yürüme engelli bir arkadaşımıza tekerlekli sandalyesini sürerken yardım edebiliriz. İşaret dilini öğrenip duyma engelli arkadaşlarımızla sohbet edebiliriz” (DM, S. 22, s.41).

“Metinlerde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun şekilde deyim ve atasözleri kullanılmalıdır” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'nde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun şekilde deyim ve atasözleri kullanılmıştır. Örneğin “gözleri fal taşı gibi açılmak” deyimini cümle içinde şöyle kullanılmıştır: “Doğa ve tarih yolculuğumun ardından şehir merkezine yol alıyorum. Aman! O da ne! Şehrin meydanında dev bir horoz var! Evet yanlış duymadınız kocaman bir horoz! Şaşkınlıktan gözlerim fal taşı gibi açılıyor” (DM, S. 23, s.17).

“Metinlerde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun söz sanatları kullanılmalıdır.” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'nde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun söz sanatları (İncelemede MEB Türkçe Dersi Öğretim Programındaki sınıf düzeylerinde verilen söz sanatları temel alınmıştır.) kullanılmıştır. Ancak derginin her sayısında genellikle “konuşurma” söz sanatına yer verilmiştir.

“Gezgin Güvercin” karakteri, Türkiye’nin farklı yerlerine gider ve gezip gördüklerini şöyle anlatır: “İyi ki gelmişim. Günü güldür güldür akan Muradiye Şelalesi’nin kıyısında tamamlıyorum. Ne kadar güzel bir gündü... Ben Van Gölü’ne ve Van’da gördüğüm güzelliklere bayıldım. Sen de bu büyümlü atmosferi deneyimlemek istersen bir gün mutlaka buralara uğramalısın” (DM, S. 21, s.13).

“Metinlerde yazarın, aktarmak istediğı "tema" ve çocuklarda geliştirmeyi amaçladığı davranışlar açık seçik belirtilmelidir” (Sever, 2015).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi’nin kapağında her ay belirlenen bir tema çerçevesinde içerik geliştirilmiştir. Derginin en başında o ayki temaya ait alt temalar belirtilmekte ve çocuklar bunlara uygun içeriklerle karşılaşmaktadır. Söz gelimi derginin kapağında “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı” yazmakta ve buna bağılı olarak “özgürlük” temasına ilişkin içerikler dergide şöyle yer almaktadır: “23 Nisan 1920 Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açıldığı tarihtir. Tam 100 yıl önce daha kurtuluş savaşı sürerken, milletimiz egemenliğini ilan etmiştir. Bu tarihten itibaren temsilciler aracılığıyla kendisini yönetmeye başlamıştır. Atatürk böylesine önemli bir olayın kutlanması gerektiğini düşünerek 23 Nisan’ı ulusal bayram olarak ilan etmiş, ilerleyen yıllarda da bu bayramı çocuklara armağan etmiştir” (DM, S. 15, s.7).

“Metinler çocuğa aile, yurt ve millet sevgisini aşılmalıdır” (Şirin, 2000).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi’ndeki metinler çocuğa aile, yurt ve millet sevgisini aşılacaktır. Metinlerde Türk milletinin özgürlüğünü ve bağımsızlığını elde etmek için verdiği mücadeleyi bahsedilerek çocuklara vatan sevgisi şöyle aşılanmaktadır: “Cumhuriyet’ten önce, yurdumuzu düşmanlar işgal etmişti. Mustafa Kemal Atatürk yurdumuzu kurtarmak için Kurtuluş Savaşı’nı başlattı. Türk milleti olarak Atatürk’ün liderliğinde büyük zorluklarla mücadele ettik ve Kurtuluş Savaşımızı kazandık. Özgürlüğümüze ve bağımsızlığımıza yeniden kavuştuk” (DM, S. 22, s.5).

“Metinlerde sevgi, saygı, hoşgörü, dürüstlük, çalışkanlık, doğruluk gibi ahlaki ve evrensel değerlere yer verilmelidir” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi’nde adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik olmak üzere kök değerlerin tamamı bulunmaktadır. Dolayısıyla sözü edilen çocuk dergisinde ahlaki ve evrensel değerlere yer verildiğı söylenebilir.

“Metinler, çocuklara hoş vakit geçirtmeli, eğlendirici olmalıdır” (Oğuzkan, 2010).

Dama Dama PTT Çocuk dergisindeki metinler, çocukların hoş vakit geçirmelerini ve eğlenmelerini sağlayacak özelliktedir. Konuya ilişkin örnekler aşağıda şöyle sıralanmıştır:

“Fransa’nın başkenti Paris’le özdeşleşen Eyfel Kulesi, inşa edildiğı yıllarda dünyanın en yüksek yapıydı. Peki Fransızlar, Paris’in ortasına niye bu kadar yüksek bir kule inşa ettiler? Gelin hem bu sorunun cevabını öğrenelim hem de Eyfel Kulesi’ni yakından tanıyalım” (DM, S. 22, s.44-45).

“Kartpostallar yeni yıl dileklerini iletmenin en güzel yollarından biridir. Yılbaşı yaklaşırken postacının getirdiğı zarflar herkesi heyecanlandırır ve tebessüm ettirir. Gönderdiğimiz kartpostallar çoğı zaman yılbaşı hediyelerinden bile çok sevilir ve yıllarca saklanır. Sen de 2021’i karşılamaya hazırlanırken sevdiğine bir kartpostal göndermeye ne dersin?” (DM, S. 23, s.8-9).

“Metinler, çocukların hayatı keşfetmesine yardım etmelidir” (Oğuzkan, 2010).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi’ndeki metinler, çocukların hayatı keşfetmesine katkıda bulunacak şekilde şöyle işlenmiştir:

“Her birimiz bedensel farklılıklara sahibiz. Bazılarımızın da işitme, görme, konuşma, yürüme gibi bedensel engelleri var. Engelli bireyler bazen ailemizin bir üyesi, bazen sınıf arkadaşımız, bazen de komşumuz olarak yaşamımızın içinde. Peki her gün gördüğümüz ve hayatı paylaştığımız bu kişilerin karşılaştıkları güçlüklerden ne kadar haberdarız? Haydi biraz bu sorunun yanıtını düşünelim” (DM, S. 23, s.40).

“Neler yapmalıyız? Engellilerin karşılaştıkları güçlükleri kolaylaştırmak için hepimize görevler düşüyor. Öncelikle toplum genelinde gördüğümüz bazı hatalı davranışlardan söz etmek gerek. Biz çocuklar olarak bu hataları yapmazsak engellilerin yaşadığı pek çok güçlük ortadan kalkar” (DM, S. 22, s.41).

“Metinler yaratıcı etkinlikleri teşvik etmelidir” (Oğuzkan, 2010).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi’ndeki metinler yaratıcı etkinlikleri teşvik etmektedir. Konuya ilişkin bazı örnekler aşağıda şöyle sıralanmıştır:

“Çarşafardan kocaman bir kamp çadırı kurmaya var mısın? Bunun için bir adet büyükçe bir çarşaf ve birkaç koltuk minderi gerekli. Minderler çadırının duvarı olacak, minderi dik olarak salonun

ortasına koy, üzerine çarşafı ser. İşte çadırın hazır. Şimdi çadırında meyve yeme zamanı” (DM, S. 16, s.15).

“Anneni çok sevdiğini ona şiir yazıp okuyarak gösterebilirsin. Beyaz, çizgisiz bir dosya kâğıdına anne sevgisi ile ilgili olan en sevdiğin şiiri yaz. Kâğıda kalpler çiz ve onları güzelce boya. Kâğıdı rulo yapıp kurdeleye sar ve annene ver! Annenin ne kadar sevindiğini gözlerinden anlayacaksın” (DM, S. 16, s.33).

“Metinler türünün özelliklerini yansıtmalıdır” (Şirin, 2000).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi’nde metinler türünün özelliklerini yansıtmaktadır. Söz konusu dergide bilgilendirici ve şiir türünde metinler tespit edilmiştir. Bu türlerin özellikleri göz önüne alındığında dergideki metinler türünün özelliklerini taşımaktadır.

“Metinler öğüt verici olmamalıdır, çocuk doğruyu kendisi bulmalıdır” (Sever, 2015; Şirin, 2000).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi’nde öğütler genellikle çocuklara doğrudan şöyle verilmektedir: “Bu masaldan çıkarmamız gereken ders şudur: “Tembellik kötü bir huydur. Çalışmamız gereken zamanlarda çalışmalıyız. Eğlenceyi, oyun oynamayı, tatil zamanlarında yapmalıyız” (DM, S. 13, s.9).

“Metinlerde işlenen konu akla yakın ve inandırıcı olmalıdır” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi’nde işlenen konu ve olaylar genellikle akla yakın ve inandırıcıdır. Aşağıda konuya ilişkin örnekler şöyle sıralanmıştır:

“Ulaşılan bu sonuçlar bütün kafa karışıklığını ortadan kaldırdı. Seyahat süresi ile ilgili hesap hatası olmadığı anlaşıldı. Mars’a bir araç gönderilecekse Dünya ve Mars’ın birbirine en yakın olduğu dönem tercih edilmeliydi” (DM, S. 20, s.36).

“Denizlere atılan plastikleri, deniz canlıları besin sanıp yer ve yaşamlarını yitirirler. Oysa Sıfır Atık hareketi kapsamında denizlere plastik atılması engellenir. Bu sayede birçok deniz canlısının hayatı kurtulur. Eğer dişlerimizi fırçalarken musluğu kapatırsak, her fırçalamada ortalama 15 litre suyu kazanmış oluruz” (DM, S. 12, s.33).

“Metinlerdeki kahramanlar çocuğun özdeşim kurabileceği özellikler taşımalıdır” (Sever, 2015; Şirin, 2000).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi’nde çocukların özdeşim kurabileceği kahramanlar yoktur. Sözü edilen dergide bilgilendirici metinler ağırlıktadır. Bu sebeple karakterler, genellikle çocuğun özdeşim kuracağı değil örnek alacağı şekilde şöyle işlenir: “Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu, tüm dünyada etkisini gösteren koronavirüs salgını sırasında hastaları tedavi edebilmek için emekli olmasına rağmen gecesini gündüzüne katarak çalışmıştır” (DM, S. 17, s.7). Diğer yandan bu dergide yer alan kitap tanıtımlarındaki karakterler çocuğun ilgisini çekebilir fakat çocuğun özdeşim kurmasını sağlayacak kadar karakter betimlemesi yoktur. Bu tespite yönelik örnek şöyledir: “Atlantis’in Çocukları, dünyamızın güzelliklerini korumak için yolculuğa çıkıyor. Siz de onlara katılmak ister misiniz? Görevi alan Tekin çok heyecanlanır ve hemen çalışmalara başlar. En yakın arkadaşlarıyla Çevre Kardeşliği Takımı’nı kurarlar. Mahallelerindeki fabrikanın atık sularına çözüm bulan bir proje geliştirirler” (DM, S. 20, s.51).

“Metinde anlatılan olayların geçtiği çevre ve yer çocukların algılayabileceği düzeyde olmalıdır” (Karatay, 2011; Şirin, 2000).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi’nde yer alan metinlerde anlatılan olayların geçtiği çevre ve yer çocukların algılayabileceği şekilde örnekteki gibi işlenmiştir: “Ormana pikniğe gidersen yerlerde cam atık olmamasına özen göster! Çünkü cam, güneş ışığının altında ormandaki bitkileri tutuşturabilir. Bu da orman yangınına neden olabilir. Ayrıca cam kesicidir, bu yüzden camı ellerken dikkatli olmalısınız” (DM, S. 14, s. 21).

“Metinler çocuğa çevre bilinci kazandırmalıdır” (Şirin, 2000).

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi’ndeki metinler çocuğa çevre bilinci kazandıracak şekilde işlenmiştir. Konuya ilişkin örnekler şöyle işlenmiştir:

“Doğayı korumak hepimizin görevi. Peki bunu nasıl yapabiliriz? Aslında çok kolay. Yerlere çöp atmazsak, sularımızı boş yere akıtmazsak, çevremizdeki çiçek ve ağaçlara zarar vermezsek doğayı koruyabiliriz” (DM, S. 21, s.52).

“Kaynakları daha verimli kullanıp, atık miktarını azaltırsak ve atıkları geri kazanırsak, yarınlara temiz bir dünya bırakabiliriz. Haydi, küresel ısınmaya birlikte dur diyelim!” (DM, S. 14, s.20).

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada 2020 yılında yayınlanan Mavi Kırangıç ve Dama Dama PTT Çocuk Dergisi dergilerinde yer alan metinlerin çocuk edebiyatının temel ilkelerine ait özellikleri taşıyıp taşımadığı tespit edilmiş, ardından sözü edilen dergilerde bu ilkelerin nasıl işlendiğine dair örnekler verilerek bulguların yorumları yapılmıştır.

Araştırmanın alt problemlerine ilişkin sonuçlar aşağıda şöyle ifade edilmiştir:

Çocuk dergileri, hedef kitesinin yaş ve gelişim özelliklerini dikkate alarak hazırlanmalıdır. Araştırma kapsamında incelenen dergilerde kısa, basit ve kurallı cümleler ön plandadır. Ayrıca bu dergilerde çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun şekilde deyim, atasözü ve söz sanatları kullanılmıştır. Dolayısıyla sözü edilen dergilerin dil, anlatım, konu, tema vs. açısından 8-12 yaş aralığı için uygun olduğu tespit edilmiştir.

Çalışma kapsamında Mavi Kırangıç ve Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'nin içerikleri detaylı olarak incelenmiştir. Buna göre sözü edilen metinlerde yazarın, aktarmak istediği "tema" ve çocuklarda geliştirmeyi amaçladığı davranışlar açık seçik belirtilmiş; aile, yurt ve millet sevgisi vurgulanmıştır. Diğer yandan sevgi, saygı, hoşgörü, dürüstlük, çalışkanlık, doğruluk gibi ahlaki ve evrensel değerlere dergilerde yer verilmiştir.

Çocuk dergileri, çocukların dikkat ve ilgisini çekebilmeli onların yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelidir. Çalışma kapsamında incelenen dergilerdeki metinler çocukların hayatı keşfetmesine yardım edecek şekilde yapılandırılmış ve yaratıcı etkinlikler ile desteklenmiştir. Nitekim Mavi Kırangıç dergisinde çocuklar, "Haydi, birlikte öğrenelim." sloganıyla şehirler, ülkeler, sanat, sağlık, bilim ve teknoloji gibi birçok konuda yeni bilgiler öğrenmeye teşvik edilir. Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'nde ise Gezgin Güvercin, Türkiye'nin farklı şehirlerini dolaşarak çocukları yeni yerler keşfetmeye ve farklı tecrübeler edinmeye özendirir. Ayrıca her iki dergide de çocukların yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik metinler yer almaktadır. Söz gelimi Mavi Kırangıç dergisinde "Kış aylarında hayvan dostlarımız için neler yapabiliriz?", Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'nde "Daha temiz bir dünya için neler yapabiliriz?" soruları ile çocuklar yaratıcı düşünmeye yönlendirilir. Dolayısıyla araştırma kapsamında incelenen dergiler; çocuğun yeni bilgiler edinme, yaratıcı düşünme ve farklı tecrübeler edinme isteklerine cevap verebilir.

Araştırma kapsamında incelenen her iki dergide de "Metinler öğüt verici olmamalıdır, çocuk doğruyu kendisi bulmalıdır." (Sever, 2015; Şirin, 2000) maddesine dikkat edilmemiştir. Zira sözü edilen dergilerde çocuklara doğrudan öğütler verilmiştir. Bunun sebebi olarak bu dergilerin genellikle bilgilendirici türdeki metinleri barındırmasıdır.

"Metinlerdeki kahramanlar çocuğun özdeşim kurabileceği özellikler taşınmalıdır." (Sever, 2015; Şirin, 2000) ilkesine, Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'nde Mavi Kırangıç dergisine göre daha az dikkat edildiği tespit edilmiştir. Nitekim Dama Dama PTT Çocuk Dergisi'nde bilgilendirici metinler daha çok yer aldığı için karakterler genellikle çocukların özdeşim kuracağı şekilde yer almamaktadır. Bunun sebebi olarak da bu dergilerin genellikle bilgilendirici türdeki metinleri barındırmasıdır.

Akbayrak (2014), "Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Sosyalleşme Aracı Olarak Süreli Çocuk Yayınları (Mektepli Gazetesi, Çocuk, Çocuk Sesi Dergileri)" adlı çalışmasında dergilerde çoğunlukla "çalışkan olmak, temiz olmak, sorumluluk sahibi olmak, sağlıklı olmak" konularında nasihat veren metinler tespit edilmiştir. Mavi Kırangıç ve Dama Dama PTT Çocuk Dergisi dergilerinde de sözü edilen konularda çok sayıda öğüt veren metinler yer almaktadır. Görülüyor ki çocuk dergileri genellikle aynı konuları nasihat vererek işlememektedir. Çocuklar, öğüt almaktan ve yönlendirilmekten hoşlanmazlar. Zira gereklilik ve emir cümleleri çocukların mutsuz olmalarına sebep olur. Bu noktada metinlerdeki karakterler vasıtasıyla iletileri aktarmak gerekir. Dolayısıyla çocuk dergilerinin, mesajları örtük olarak aktaran metinler ile güncellenmeleri isabetli olur.

Dil ve anlatım, çocuk edebiyatını yetişkin edebiyatından ayıran en önemli unsurlardan biridir. Dolayısıyla çocuk edebiyatı ürünleri, çocukların anlayacağı ve zevk alacağı dil ve anlatım unsurlarına

sahip olmalıdır. Demiryürek (2012) TRT Çocuk dergisinin; dil ve anlatım bakımından çocuklar için uygun olduğunu ifade etmiştir. Mavi Kırangıç ve Dama Dama PTT Çocuk Dergisi dergilerinin de dil ve anlatım açısından çocuklar için uygun olduğu tespit edilmiştir.

Duran ve Özkul (2018) “Türk çocuk dergileri ile ilgili öğrenci görüşlerinin belirlenmesi” adlı çalışmalarında çocukların en beğendiği temaları; sağlık, spor ve oyun olarak tespit etmişlerdir. Mavi Kırangıç ve Dama Dama PTT Çocuk Dergisi dergilerinde de bu temalara sıklıkla yer verilmiştir. Bu noktada çalışma kapsamında belirlenen dergilerin “Metinler, çocuklara hoş vakit geçirtmeli, eğlendirici olmalıdır.” maddesine uygun olduğu söylenebilir.

Öneriler

Çalışma neticesinde aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

1. Yapılan inceleme ve araştırmaların neticesinde sözü edilen dergilerin dil, anlatım, konu, tema vs. açısından 8-12 yaş aralığı için uygun olduğu tespit edilmiştir. Sözü edilen dergiler öğretmenler ve ebeveynler tarafından bu yaş grubundaki çocuklara önerilebilir. Ayrıca ders kitabı yazarları bu dergilerden konu, tema vb. açıdan metinler seçebilir.

2. Çocuklar kendilerine doğrudan nasihat edilmesini sevmezler. Dolayısıyla çocukların örnek alacağı ve özdeşim kurabileceği karakterlerin yer aldığı metinlere dergilerde daha çok verilmelidir. Dergi yazarları, yeni hazırlayacakları dergilerde çocuğa görelilik ilkesine dikkat etmelidir.

3. İncelenen çocuk dergilerinde sıklıkla millî ve manevi değerlere yönelik mesajlar verilmektedir. Dolayısıyla ebeveynler ve öğretmenler; aile, yurt ve millet sevgisini çocuklara aşılama için bu dergilerden yararlanmalıdır.

4. İncelenen dergilerde sevgi, saygı, hoşgörü, dürüstlük, çalışkanlık, doğruluk gibi ahlaki ve evrensel değerlere yer verilmiştir. Sözü edilen dergilerden çocuklara değer aktarımında ebeveynler ve eğitimciler faydalanmalıdır.

5. Çalışma kapsamında incelenen dergilerde çocukların zevk alacağı yaratıcı etkinlikler tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu dergiler alternatif bir eğitim aracı olarak velilere ve öğretmenlere önerilebilir.

6. İncelenen dergilerde çocuklara çevre bilinci kazandırmaya yönelik mesajlar tespit edilmiştir. Çocuklara çevre bilinci kazandırmak için bu dergilerden ebeveynler ve öğretmenler yararlanmalıdır.

Kaynakça

- Akbayrak, K. (2014). Erken cumhuriyet döneminde sosyalleşme aracı olarak süreli çocuk yayınları. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Balcı, A. (2003). Bir okuma materyali olarak çocuk dergileri ve Çocuklara Rehber. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13(13): 319-349.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Demirdal, A. (2019). Çocuk dergilerinin çocuk edebiyatının temel ilkeleri bağlamında incelenmesi. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Demirel, Ö. (2014). Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya. Ankara: Pegem.
- Demiryürek, G. (2009). Türkiye çocuk, diyanet çocuk ve ebeveyn çocuk dergilerinin yapısal özellikler bakımından değerlendirilmesi. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Dilidüzgün, S. (2003). İletişim odaklı Türkçe derslerinde Türkçe kitapları. İstanbul: Morpa Kültür.
- Duran, E. & Özkul Dolaylar, İ. (2018). Türk çocuk dergileri ile ilgili öğrenci görüşlerinin belirlenmesi. *Journal of History Culture and Art Research*, 7 (1), 467-478.
- Ekiz, D. (2015). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı.

- Emirhan, T. & Kara M. (2023). İkna Teknikleri Açısından Çocuk Dergileri: Mavi Kırlangıç ve Dama Dama PTT Çocuk Dergisi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(38), 486-513.
- Geçgel, H. & Güleç Çakmak, H. (2006). Çocuk edebiyatı. Ankara: Kök.
- Gezmen, B. (2019). Bir Eğitim Aracı Olarak Çocuk Dergileri: “Mavi Kırlangıç” Çocuk Dergisi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 59-80.
- Kaminski, W. (2009). Çocuk ve Gençlik Edebiyatına Giriş, (Y. Baş, Çev.), Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel.
- Karatay, H. (2011). Çocuk edebiyatında bulunması gereken özellikler. T. Şimşek (Ed.), Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı içinde (s. 77-125). Ankara: Grafiker.
- Karatay, H. (2011). Karakter eğitiminde edebi eserlerin kullanımı. *Turkish Studies*. 6(19), 1439-1454.
- Lukens, R. J. (1999). A critical handbook of children’s literature. New York: Longman.
- O’Leary, Z. (2017). The essential guide to doing your research project. SAGE Publications Inc.
- Oğuzkan, A. F. (2010). Çocuk edebiyatı. Ankara: Anı.
- Özdemir, E. (1983). Anadili olarak Türkçe öğretimi [Özel Sayı]. *Türk Dili Dergisi*, 379, 18-30.
- Parayno, Salud M. (1997). Children’s literature-revised edition. Qatha Publishing.
- Rundell, K. (2020). Neden çocuk kitapları okumalıyız? (Ş. Taş, Çev.). İstanbul: Domingo.
- Sever, S. (2015). Çocuk ve edebiyat. İzmir: Tudem.
- Seyidoğlu, H. (2016). Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı. İstanbul: Güzem Can.
- Şirin, M. R. (2000). 99 Soruda çocuk edebiyatı. İstanbul: Çocuk Vakfı.
- Waryncia, L. (2006). Why I love children’s magazines. *Children and Libraries*, 4(3) 40-42.
- Yalçın, A. & Aytas G. (2012). Çocuk edebiyatı. Ankara: Akçağ.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.
- Yiğitbaşı, K. G. (2014). Türkiye’de çocuk dergiciliği: TRT çocuk dergisi örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. (5), 37-56.
- Yurttaş, H. (1997). Çocuk ve kitap. 1. Ana Dili Eğitimi ve Çocuk Kitapları Sempozyumu bildirileri 5, 56-64.

EK

Ek: 1 Çalışma Kapsamında İncelenen Çocuk Dergileri

- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı 239, Ocak, 2020.
- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı 240, Şubat, 2020.
- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı 241, Mart, 2020.
- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı 242, Nisan, 2020.
- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı 243, Mayıs, 2020.
- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı 244, Haziran, 2020.
- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı 245, Temmuz, 2020.
- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı 246, Ağustos, 2020.
- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı 247, Eylül, 2020.
- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı, 248, Ekim, 2020.
- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı, 249, Kasım, 2020.
- Mavi Kırlangıç Dergisi, Sayı 250, Aralık, 2020.
- Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 12, Ocak, 2020.
- Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 13, Şubat, 2020.
- Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 14, Mart, 2020.
- Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 15, Nisan, 2020.
- Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 16, Mayıs, 2020.
- Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 17, Haziran, 2020.

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 18, Temmuz, 2020.

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 19, Ağustos, 2020.

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 20, Eylül, 2020.

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 21, Ekim, 2020.

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 22, Kasım, 2020.

Dama Dama PTT Çocuk Dergisi, Sayı 23, Aralık, 2020.

STRUCTURED ABSTRACT

Texts in Children's Magazines in Terms of Basic Principles of Children's Literature

Introduction

In matters related to children, attention should be paid to their interests and needs. For example, movies, games, toys, books, magazines, etc. prepared for children are expected to be suitable for the child's feelings, thoughts and imagination. As a matter of fact, a child is a being who makes sense of life with his/her unique perceptions, whose social, linguistic and spiritual skills are not fully developed or who has a different world from adults (Dilidüzgün, 2000, p. 254). According to Lukens (1999), children are not small adults; they differ from adults in terms of experience. On the other hand, children are ready and curious to act, explore and learn according to their own interests and perceptions (Arıcı, 2016, p. 1).

The concept of child relativity is a general educational approach that has been used for many years. The concept of "relativity to the child", which is usually associated with literary texts, has been defined in various ways by literary scholars. Yurrtaş (1997) defines the principle of relativity to the child as "a text that appeals to the child's imagination, contains language and expression that he/she can read and understand easily and with taste, deals with topics that he/she can be interested in, nourishes him/her in terms of emotion and thought, whose fiction and plot are not complex but at a level that he/she can comprehend, and which is purified from distracting details". Sever (2015, p.17), on the other hand, defines the concept of child relativity as the author's taking into account the child's interests, needs and language universe while creating his/her work.

Şirin (2000, p. 19), who stands out with his studies on children's literature, says that literature for children should be sensitive to the child's growth and development period, psychology, interest in words and concepts, and the world of perception. At this point, Rundell (2020, p. 12) also thinks that in children's literature, it is necessary to distill the word and make it suitable for children. According to Oğuzkan (2010, p. 3), children's literature includes all oral and written works aimed at the imagination, feelings and thoughts of individuals in childhood. Another definition accepted in the literature is that children's literature is "all oral and written works that contribute to children's growth and development, their imagination, emotions, thoughts, talents and tastes, and their entertainment while educating them" (Yalçın & Aytaş, 2012, p. 17).

Children's literature products created based on the psychological, sociological and developmental needs of the child should have certain characteristics. These features are categorized as external structure features (size, paper, cover, binding, binding, page layout, lettering), internal structure features (design and picture, subject-fiction, plot-theme, language and expression, heroes, environment, message), literary and educational principles (Sever, 2019). On the other hand, Geçgel and Güleç Çakmak (2006) discussed these criteria in two groups as follows: Formal features (shape, size, binding, cover, paper, page layout, typeface, font) and content features (subject, theme, characters, style and language, setting, plan).

Kaminski (2009, p. 193) explains that the traditional task of children's literature is to benefit and delight children. Children's magazines, one of the products of children's literature, attract children's attention with entertaining and educational content. Children's magazines are defined as periodicals with multidimensional literary and intellectual features that are structured differently according to the

age groups of children between the ages of 3 and 14, and provide information about current events (Demirdal, 2019, p. 4).

Children's literature products affect the child's character, feelings, thoughts and dreams. In this respect, it is important to analyze the texts in children's magazines according to the basic principles of children's literature. In the survey research of YÖK National Thesis Center, Dergipark, ULAKBİM Social and Human Sciences, PubMed, Google Scholar databases made with the keywords "children's literature", "child relativity", "children's magazines", "children and literature", "basic principles of children's literature" the researches discussing children's books in terms of the basic principles of children's literature are generally detected. Research on children's magazines is more limited. However, children's magazines, which are produced in accordance with the child's learning process, development and preferences, play an active role in the child's life (Emirhan and Kara, 2023, p. 490). For this reason, it is important to analyze the texts in children's magazines according to the basic principles of children's literature in order to determine the suitability of the texts for children.

The main purpose of this study is to evaluate the suitability of the texts in Mavi Kırangıç and Dama Dama PTT Çocuk magazines published in 2020 in terms of the basic principles of children's literature.

The sub-objectives of the research are given below:

1. Are the texts in Mavi Kırangıç magazine appropriate in terms of the basic principles of children's literature?
2. Are the texts in Dama Dama PTT Çocuk magazine appropriate in terms of the basic principles of children's literature?

Method

In this study, it will be determined whether the texts in Mavi Kırangıç and Dama Dama PTT Çocuk magazines have the characteristics of the basic principles of children's literature or not, and then how these principles are processed in these magazines will be analyzed. Qualitative research method will be used in collecting, analyzing and interpreting the research data. Qualitative research can be defined as "research in which qualitative data collection methods such as observation, interview and document analysis are used and a qualitative process is followed to reveal perceptions and events in a realistic and holistic manner in a natural environment" (Yıldırım and Şimşek, 2013, p. 45). Since this research aims to analyze the texts in children's magazines in terms of the basic principles of children's literature, document analysis, one of the qualitative research techniques, was used in the study. "Document analysis is the process of obtaining the documents to be used in the study and analyzing them within a certain system" (Yıldırım and Şimşek, 2013).

Results and Discussion

In this study, it was determined whether the texts in Mavi Kırangıç and Dama Dama PTT Çocuk magazines published in 2020 have the characteristics of the basic principles of children's literature or not, and then the findings were interpreted by giving examples of how these principles were handled in the mentioned magazines. In both of the magazines examined within the scope of the research, the article "Texts should not be advisor, the child should find the truth on his/her own" (Sever, 2015; Şirin, 2000) was not paid attention. Because in the aforementioned magazines, direct advice was given to children.

It was determined that the principle of "The heroes in the texts should have features that the child can identify with." (Sever, 2015; Şirin, 2000) was paid less attention in Dama Dama PTT Çocuk magazine than in Mavi Kırangıç magazine. As a matter of fact, since there are more informative texts in Dama Dama PTT Çocuk magazine, the characters are generally not included in a way that children can identify with.

Akbayrak (2014), in his study titled "Periodical Children's Publications as a Socialization Tool in the Early Republican Period (Mektepli Newspaper, Çocuk, Çocuk Sesi Magazines)", found that the magazines mostly contained texts giving advice on "being hardworking, being clean, being responsible, being healthy". Mavi Kırangıç and Dama Dama PTT Çocuk magazines also contain many texts giving advice on the aforementioned topics. It is seen that children's magazines generally cover the same topics by giving advice. Children do not like to be advised and guided. Because

sentences of necessity and command cause children to be unhappy. At this point, it is necessary to convey messages through the characters in the texts. Therefore, it would be appropriate to update children's magazines with texts that implicitly convey messages.

Language and expression is one of the most important elements that distinguish children's literature from adult literature. Therefore, children's literature products should have language and expression elements that children will understand and enjoy. Demiryürek (2012) stated that TRT Çocuk magazine is suitable for children in terms of language and expression. Mavi Kırlangıç and Dama Dama PTT Çocuk magazines were also found to be suitable for children in terms of language and expression.

Duran and Özkul (2018), in their study titled "Determining student opinions about Turkish children's magazines", determined the themes that children liked the most as health, sports and games. These themes were also frequently included in Mavi Kırlangıç and Dama Dama PTT Çocuk magazines. At this point, it can be said that the magazines determined within the scope of the study are in accordance with the article "Texts should make children have a pleasant time and entertaining."

As a result of the study, the following suggestions can be made:

1. As a result of the examination and research, it has been determined that the aforementioned magazines are suitable for the 8-12 age range in terms of language, expression, subject, theme, etc. These magazines can be recommended to children in this age group by teachers and parents. In addition, textbook authors can choose texts from these magazines in terms of subject, theme, etc.

2. Children do not like to be directly advised. Therefore, texts with characters that children can take as examples and identify with should be given more space in magazines. Magazine writers should pay attention to the principle of being child-friendly in their new magazines.

3. In the analyzed children's magazines, messages about national and spiritual values are frequently given. Therefore, parents and teachers should make use of these magazines to engrain in children the love of family, country and nation.

4. Moral and universal values such as love, respect, tolerance, honesty, diligence and truthfulness are included in the analyzed magazines. Parents and educators should make use of these magazines in transferring values to children.

5. The magazines examined in this study contain creative activities that children will enjoy. Therefore, these magazines can be recommended to parents and teachers as an alternative educational tool.

6. In the analyzed magazines, messages aimed at raising environmental awareness in children were identified. Parents and teachers should make use of these magazines to raise environmental awareness in children.

